

Tengere grasjuffer *Ischnura pumilio*

Verspreiding en trend

De Tengere grasjuffer plant zich bij voorkeur voort op nieuw ontstane, ondiepe biotopen met een geringe hoeveelheid vegetatie. De soort verdwijnt meestal weer als de biotoop meer begroeid raakt. Sinds de voorgaande periode zijn hierdoor veel vliegplaatsen van de Tengere grasjuffer verdwenen. Er is echter een veel groter aantal nieuwe vindplaatsen voor in de plaats gekomen. Zo heeft de soort de laatste jaren de duinen (DIJKSTRA *et al.*, 1999), de Waddeneilanden en Flevoland gekoloniseerd (GROENENDIJK *et al.*, 2005b) en zich behoorlijk uitgebreid in Friesland en Overijssel.

De uitbreiding wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een combinatie van warme zomers en de toename van natuurontwikkelingsprojecten. Bij veel natuurontwikkelingsprojecten ontstaan ondiepe plasjes met schaarse begroeiing die erg geschikt zijn voor de Tengere grasjuffer. De soort is zwerflustig en weet dit soort nieuwe biotopen vaak al na een jaar te koloniseren. Met het toenemen van de vegetatie in deze plasjes neemt ook het aantal andere libellensoorten toe waardoor de niet zo concurrentiekrachtige Tengere grasjuffer weer verdwijnt.

Biotoop

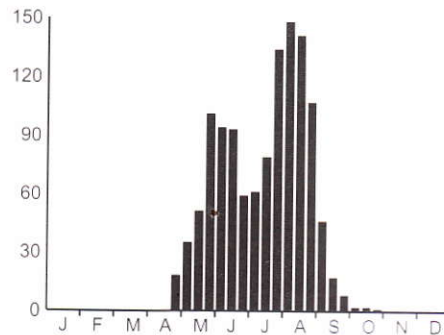
De Tengere grasjuffer is een echte pioniersoort en veel biotopen zijn slechts tijdelijk geschikt. Relatief nieuw is het voorkomen in de duinen waar door recente natuurontwikkelingsprojecten veel ondiepe, snel opwarmende plasjes zijn ontstaan. Meer permanente populaties zijn aan te treffen in groeves en soms bij door kwelwater gevoede sloten en plassen.

Vliegtijd

De Tengere grasjuffer laat twee pieken zien, de eerste in het voorjaar en de tweede in de zomer. Waarschijnlijk weet ten minste een deel van de populatie onder gunstige omstandigheden een tweede generatie voort te brengen, iets dat in het zuiden van Europa veelvuldig voorkomt. Ook in Midden-Europa is de aanwezigheid van een tweede generatie aangetoond (INDEN-LOHMAR, 1997; BURBACH, 2000). Een deel van de larven zal echter gewoon de eenjarige cyclus doorlopen en de generatie van het volgende voorjaar vormen. Wellicht dat een tweede generatie van de Tengere grasjuf-

Verspreiding 1990-1997 (cirkel), 1998-2007 (stip).
Distribution 1990-1997 (circle), 1998-2007 (dot).

Vliegtijd 1998-2007.
Flight period 1998-2007.

fer in de toekomst steeds frequenter zal voorkomen als gevolg van de klimaatverandering. Door in augustus bij in de winter aangelegde wateren op zoek te gaan naar verse Tengere grasjuffers kan met zekerheid de aanwezigheid van een tweede generatie in Nederland worden aangetoond.

Etende